

Utvärdering - Att skriva sig till läsning (andra året 05/06)

Projekt: Skriva sig till läsning utan penna - på datorn

Enhet: Kungsgårdens skola

Elevgrupp: åk 1 i f-2a, f-2b 22 elever

Ansvariga: Ingegärd Stadell, Lena Ström, Margareta Wadin, Mona Wiklander

Syfte:

Det är enklare att lära sig skriva än att läsa. Det säger forskningen och det har vi också erfarenhet av på Kungsgårdens skola med det arbetssätt som vi har. Eftersom barnen från början har problem med motoriken så har själva skrivandet inte kommit igång på allvar förrän efter första årskursen. När vi läste om Arne Tragetons forskningsprojekt som handlade om att lära sig läsa och skriva -utan penna blev vi intresserade. Det är precis den biten som fattas för att eleverna ska få större utvecklingsmöjligheter och få arbeta efter sina maximala förmågor. Som klasslärare har jag sett en brist i att eleven inte fått utveckla sin skrivförmåga i rätt tid, eftersom jag i min noggrannhet, har velat se att alla elever först skulle kunna forma bokstäverna. Den här nya synen på lärande har öppnat en ny möjlighet som måste provas!

Eleverna skriver sig till läsning och läslust!

Vi vill gå från läs- och skrivinläring till skriv- och läslärande

Mål:

- Att kunna skriva sig till bokstavsinskrifning
- Att kunna skriva enkla ord och meningar
- Att utveckla skrivandet till små enkla berättelser
- Att genom skrivandet få upp läsförmågan och läslusten
- Att kunna illustrera sina arbeten med olika typer av bilder

Metod:

Eleverna arbetar varje dag två och två vid sina bärbara eller stationära datorer. De kan då stimulera varandra till olika övningar. På ett lekfullt sätt får de lära sig känna igen bokstäverna för att sedan kunna använda dem i sin skrivning och läsning.

Vi har datorerna, på en gemensam arbetsyta, som är anslutna till Novell och intranätet. Vi har även en printskrivare och en scanner. Eleverna sparar allt de skriver på sin egen hemmakatalog som finns på kommunens nätverk. Alla elever har egen mail.

Vad har vi gjort? Eleverna arbetar två och två. De har lärt sig att använda tangentbordet och att träna rätt fingersättning. Vi har börjat med det enklaste, att hitta bokstäverna i sina egna namn. Sedan har de fått rubriker att skriva kring, t.ex. jag själv, min familj, mitt favoritdjur. De har även fått skriva helt fritt. Alla skriver efter egen förmåga. Texterna får naturligtvis mycket stor spännvidd. En naturlig individualisering! (detta är utvärderingen från höstterminen 04)

Det här har vi gjort under vårterminen 05

När vi nu läser målen som vi utformade vid projektets början finner vi att eleverna utvecklats långt mer än vi kunde tänka oss.

Eleverna fortsatte att arbeta vid datorerna varje dag. Det har varit en stor produktion av böcker med mycket varierat innehåll. Flera elever har upptäckt att de verkligen kan skriva en egen bok. Böckerna har använts till utlåning inom klassen. Eleverna illustrerar med egna bilder men kan också välja att hämta en bild på Internet. Vissa elever kan även hämta faktatext på Internet. Eleverna har även haft individanpassade övningar på Lexia som de har tränat varje dag.

Resultat

Alla elever skriver olika långa berättelser. Glädjen i arbetet går inte att ta miste på. Eftersom de arbetar tillsammans, två och två, ger de varandra hela tiden nya impulser till fortsatt skrivning. Vi har sett en utveckling mot att vilja arbeta individuellt. De har blivit självständiga och märker att de vill och kan skapa på egen hand. Fortfarande tar eleverna egna initiativ att arbeta tillsammans. De hjälper gärna varandra när de stöter på svårigheter. En naturlig del i denna arbetsform är att samarbeta.

Förmågan att formulera sig i fullständiga meningar är på en hög nivå.

De har själva lärt sig att ljuda sig R till läsning. Det började redan på ett tidigt stadium vid skrivandet. Ljudandet har sedan övergått till flytande läsning för de flesta. När någon fortfarande behöver ljuda så har de en fantastisk teknik.

"Som grädde på moset" så har handskrivningen kommit i ett mycket tidigare skede än vi hade förväntat oss. Handstilen är vacker och ren trots att de inte fått någon bokstavsträning. (se bilaga)

Enligt Arne Trageton säger forskningen att handstilen blir bättre för de elever som arbetar den modellen. Vi kunde inte tro att resultatet skulle bli så slående!

Vi gjorde enkel jämförelse mellan våra elever och elever som arbetat traditionellt.

Vi läste en enkel text och alla fick skriva fritt om samma ämne. Obs våra elever fick skriva för hand trots att de inte haft direkt skrivträning. Våra elever fick också skriva en text på datorn för att vi skulle kunna se skillnaden i text och innehåll.

Vad såg vi då för resultat:

Våra elever läste med bättre intonation och stannar till på ett naturligt sätt vid punkt.

Våra elever knäckte läskoden efter bara några veckor på egen hand genom att skriva på datorn. Parallellklassens lärare berättade att det tog ca sex månader tills alla hennes elever kunde ljuda och knäckte läskoden. (traditionell inläring).

Våra elever skriver meningar med stor bokstav, mellanrum och punkt. Jämförelseklassen har sämre meningsbyggnad, innehåll och stavning.

Våra elever skriver snabbt ihop en text på datorn med ett bra innehåll.

Hur gick vi vidare?

Eftersom parallellklassens lärare också kunde se så stora skillnader mellan elevgrupperna så bestämdes att alla elever i åk 1 skulle arbeta efter Tragetons metod. Vi fortsatte naturligtvis att låta våra elever som började tvåan att fortsätta utveckla sitt skrivande på datorn parallellt med att skriva för hand. Vi har sett samma positiva utveckling på ettorna som vi såg under första året. Det mest överraskande är att när vissa elever i slutet av ettan vill börja skriva för hand så finns bokstavsformerna färdiga och handskriften fungerar. Eleverna behöver stöttning och korrigerings under processen. Om man på detta sätt guidar dem vidare så blir handstilen mycket vacker. Det vi märker är att eleverna har mycket lätt uttrycka sig i skrift och blir vana att skriva både fritt och faktatexter. En annan anmärkningsvärd upptäckt är att ljudning och bokstavs-inläring kommer under skrivprocessen utan speciell träning.

Parallellklassens lärare som började arbeta med denna metod ht -05 i åk 1 har samma positiva erfarenhet av arbetssättet. I början var det böcker med korta texter men under senare delen av vårterminen skriver eleverna egna sagor med stor glädje och entusiasm. Flödet kan man inte ta miste på eftersom sagorna blir så långa, så många och innehållsrika. (se lammungen).

En annan positiv effekt är att eleverna samarbetar på ett naturligt och det ger effekt även i andra klassrumssituationer. Samarbetar, hjälper varandra och tar hänsyn.

Hur går vi vidare?

Vi kommer naturligtvis att fortsätta med detta arbetssätt i åk 1 och 2 eftersom det ger så många positiva effekter för både elever och lärare.

Kungsgården 2006-06-13

Mona Wiklander, Ingegärd Stadell, Lena Ström, Margareta Wadin